

REGLUGERÐ

um Lánasjóð íslenskra námsmanna.

I. KAFLI

Hlutverk sjóðsins og lánsréttur manna.

1. gr.

Meginhlutverk sjóðsins.

Meginhlutverk Lánasjóðs íslenskra námsmanna er að veita íslenskum námsmönnum lán til þess að þeir geti lagt stund á háskólanám og sérnám án tillits til efnahags.

Sjóðurinn lánar hvorki til undirbúningsnáms né náms að loknu doktorsprófi.

2. gr.

Námsframvinda.

Forsenda þess að námsmaður geti fengið lán úr sjóðnum er að námsframvinda hans hafi verið með eðlilegum hætti miðað við skipulag skóla og samræmt mat á kröfum hinna ýmsu skóla og námsbrauta. Námsmanni ber að leggja fram staðfest gögn frá skóla í þessum efnum.

3. gr.

Hámarkstími aðstoðar.

Námsmenn í grunnháskólanámi eða sérnámi eiga rétt á almennum námslánum í samtals fimm ár að hámarki, sbr. nánari ákvæði í úthlutunarreglum sjóðsins. Leggi námsmaður stund á framhaldsháskólanám að loknu grunnháskólaprófi er heimilt að veita honum lán í allt að 10 ár samtals.

4. gr.

Hámarkslán.

Stjórn sjóðsins er heimilt að setja reglur um hámark lána, t.d. vegna skólagjalda og að miða upphæð lána við námsárangur lánþega á hverri önn, misseri eða skólaári.

5. gr.

Um sérnám.

Stjórn sjóðsins er ennfremur heimilt að setja þau skilyrði vegna sérnáms að lánþegi sé tvítugur á því almannaksári sem nám er stundað.

6. gr.

Réttur erlendra námsmanna.

Stjórn sjóðsins er heimilt að ákveða að námsmenn frá Norðurlöndum, sem heimilisfastir eru á Íslandi og stunda nám hérlandis, hafi rétt til námslána samkvæmt lögum þessum með sama hætti og íslenskir námsmenn enda njóti þeir ekki aðstoðar frá heimalandi sínu, sbr. samkomulag milli Norðurlandanna um þessi efni eins og það er á hverjum tíma.

Einnig er heimilt að láta ákvæði þessarar greinar taka til einstakra annarra erlendra ríkisborgara njóti íslenskir námsmenn sambærilegra réttinda í heimalandi þeirra.

7. gr.

Reglur um úthlutun námslána o.fl.

Til þess að tryggja samræmi í meðferð einstakra umsókna og sem besta nýtingu á ráðstöfunarfé sjóðsins setur sjóðsstjórn reglur um það hvernig upphæð einstakra lána ákvarðast með hliðsjón af högum námsmanns, búsetu, tekjum o.s.frv.

Reglur sjóðsins um úthlutun o.fl. skulu gefnar út fyrir 1. júní ár hvert og birtar í Stjórnartíðindum að fenginni staðfestingu ráðherra.

8. gr.

Útborgun námslána.

Lán til námsmanna eru greidd úr sjóðnum að loknu hverju misseri eftir að námsárangur og aðrar upplýsingar sem krafist er skv. reglum sjóðsins liggja fyrir. Stjórn sjóðsins er heimilt að líta svo á að ástundunarvottorð frá skóla sé metið til bráðabirgða sem námsárangur og setur nánari reglur um mat á slíkum vottorðum.

II. KAFLI

Áætlanagerð.

9. gr.

Fjárlagatillögur.

Við fjárlagaundirbúning gerir sjóðstjórn árlega fjárhagsáætlun fyrir næsta almanaksár með sama hætti og aðrar ríkisstofnanir. Sé þess þörf endurskoðar stjórnin þessa áætlun undir lok ársins á grundvelli nýjustu upplýsinga um verðlag og gengi í hinum ýmsu námslöndum, um fjölda lánþega og fleira sem kann að hafa breyst frá því að upphafleg áætlun var gerð.

10. gr.

Fjárhagsáætlun yfirstandandi árs.

Í upphafi hvers almanaksárs gerir sjóðstjórn fjárhags- og greiðsluáætlun með hliðsjón af fjárlögum.

III. KAFLI

Umsóknir um námslán.

11. gr.

Auglýsingar.

Auglýsa skal með tryggilegum hætti eftir umsóknum um námslán frá sjóðnum. Í auglýsingu skal taka fram um hvaða lán sé að ræða, hvar umsóknareyðublöð og önnur umsóknargögn séu fáanleg, hvenær umsóknarfrestur renni út, sem og annað sem máli skiptir.

12. gr.

Dreifing umsóknargagna.

Eyðublöð fyrir umsóknir og fylgiskjöl þeirra, svo og upplýsingar um námsaðstoð sjóðsins, skulu jafnan vera fáanleg í íslenskum skólum þar sem lánshæft nám fer fram, sem og í sendiráðum Íslands.

13. gr.

Efni umsókna.

Sækja skal sérstaklega um námslán fyrir hvert aðstoðarár, sem miðast yfirleitt við 1. júní ár hvert. Umsóknir um námslán skulu vera á eyðublöðum sjóðsins og skal þeim skilað til hans eða þau póstlögð áður en umsóknarfresti lýkur, ásamt tilskildum fylgiskjöllum. Eigi er veitt lán til framfæris á tímanum áður en útfylltri umsókn er skilað. Verði breytingar á högum umsækjanda eftir að umsókn var lögð fram, ber honum þegar í stað að skýra sjóðnum frá þeim ef ætla má að þær hafi áhrif á ákvörðun um námslán. Lán skal fellt niður ef í ljós kemur að umsækjandi hefur vísitandi veitt sjóðnum rangar eða villandi upplýsingar.

14. gr.

Synjun umsókna.

Sé umsækjanda synjað um lán frá sjóðnum skal honum skýrt frá því og ástæður tilgreindar.

IV. KAFLI Endurgreiðslur og kjör námslána.

15. gr.

Skuldabréf.

Námsmenn sem fá lán úr sjóðnum undirrita skuldabréf til viðurkenningar á teknum lánum. Á skuldabréfi, sem gefið verður út skv. ákvæðum þessarar reglugerðar, skal ekki tilfærð upphæð fyrr en að námi loknu. Námsmenn skulu leggja fram viðurkenningu eins til tíu manna sem taka að sér sjálfskuldarábyrgð á endurgreiðslu lánsins ásamt verðtryggingu þess og rita nöfn sín á skuldabréfið því til staðfestingar eða á þar til gerðar yfirlýsingar í viðurvist votta. Hver árbyrgðarmaður getur takmarkað ábyrgð sína við ákveðna fjárhæð á skuldabréfinu. Miða skal við að samtala sjálfskuldarábyrgða sé sem næst þeirri upphæð sem námsmaður hyggst taka að láni til þess að ljúka þeim námsferli sem hann er í.

16. gr.

Reikningar á nafni námsmanns.

Reiknuð fjárhæð láns eftir hvert misseri greiðist á bankareikning, sem er skráður á nafn námsmannsins og telst greidd inn á áðurnefnt skuldabréf. Námsmanni eða umboðsmanni hans skal tilkynnt um hverja slíka greiðslu. Við námslok skal samtala áðurnefndra greiðslna miðuð við þágildandi vísitölu færð á skuldabréfið.

17. gr.

Ábyrgðarmenn.

Sjóðstjórn ákveður í reglum sjóðsins hvaða skilyrðum ábyrgðarmenn skuli fullnægja. Ábyrgð þeirra getur fallið niður eftir að fyrsta greiðsla hefur verið innt af hendi, enda setji lánþegi þá aðra tryggingu fyrir lánnum, sem sjóðstjórn metur fullnægjandi.

18. gr.

Verðtrygging og vaxtakjör.

Námslán skulu þar til öðruvísi verður ákveðið bera auk verðtryggingar 1% ársvexti, sem leggjast á verðtryggðan höfuðstól og reiknast frá námslokum. Vextir greiðast á sömu gjalddögum og afborganir. Lán úr sjóðnum eru verðtryggð miðað við lánskjaravísitölu Seðlabankans, sbr. lög nr. 13/1979. Verðtryggingin reiknast annars vegar út frá vísitölu næsta mánaðar eftir að námsmaður tekur við greiðslu og hins vegar út frá vísitölu þess mánaðar er endurgreiðsla fer fram. Ef endurgreiðsla dregst fram yfir gjalddaga er heimilt að reikna með dráttarvöxtum eða vanskilavöxtum innan hvers mánaðar skv. almennum venjum þar um.

19. gr.

Lántökugjald.

Innheimta skal í hvert sinn sem námslán er greitt út 1.2% lántökugjald af lánsfjárhæðinni. Lántökugjaldið rennur til þess að standa straum af rekstri sjóðsins og einnig til þess að mæta afföllum af útistandandi námslánnum að svo miklu leyti sem það hrekkur til.

20. gr.

Námslok.

Endurgreiðsla námslána hefst tveimur árum eftir námslok. Sjóðstjórn skilgreinir nánar í reglum sjóðsins hvað telja beri námslok í þessu sambandi. Þegar vafi leikur á því skal m.a. tekið tillit til þess hvort viðkomandi námsmaður stundar fullt starf að mati sjóðsstjórnar. Eftir námslok skal námsmanni tilkynnt upphæð heildarskuldar miðað við tiltekna lánskjaravísitölu, og ber honum þá að gera athugasemdir ef einhverjar eru, t.d. vegna skilgreiningar á námslokum.

21. gr.

Föst ársgreiðsla.

Árleg endurgreiðsla af skuldabréfi ákvarðast í tvennu lagi. Annars vegar föst ársgreiðsla og er gjalddagi hennar 1. mars ár hvert. Upphæð hennar er kr. 48 000 miðað við lánskjaravísitölu 3198 nema eftirstöðvar lánsins ásamt verðbótum séu lægri en því nemur, en þá ber lánþega að greiða lán sitt að fullu á fyrrnefndum gjalddaga. Krónutala fastrar ársgreiðslu breytist á hverju ári miðað við lánskjaravísitölu í janúar.

22. gr.

Viðbótargreiðsla.

Viðbótargreiðsla miðast við ákveðinn hundraðshluta af útsvarsstofni næsta árs á undan endurgreiðsluári. Hundraðshluti þessi er 5% fyrstu fimm ár endurgreiðslutímans en síðan 7% margfaldaður samkvæmt hlutfallslegri breytingu á lánskjaravísitölu frá 1. júlí á tekjuöflunarári til 1. júlí á endurgreiðsluári. Frá þessum hundraðshluta af útsvarsstofni dregst fasta greiðslan sem lýst er hér að framan. Gjaldagi viðbótargreiðslu er 1. september ár hvert.

23. gr.

Nám hafið að nýju.

Nú byrjar lánþegi lánshæft nám að nýju eftir að fyrra námi telst lokið skv. 20. gr. um námslok. Er þá heimilt að veita honum undanþágu frá endurgreiðslum af fyrri skuld meðan síðara námið stendur yfir, sbr. 27. gr. Námsmanni reiknast síðan önnur heildarskuld vegna síðara námsins og fer um greiðslur af henni eins og um sjálfstætt lán væri að ræða nema hvað heildargreiðslur á hverju ári skulu aldrei vera meiri en kveðið er á um í 21. og 22. gr. og vikur greiðsla af síðari skuld þá fyrir greiðslu af fyrri skuld þar til hún er að fullu greidd. Vextir reiknast af fyrri skuld meðan á síðara námi stendur en þeir greiðast á sama hátt og höfuðstóll fyrra lánsins.

24. gr.

Lok endurgreiðslna.

Ef lán, sem tekið var skv. lögum nr. 72/1982 eða fyrri lögum er ekki að fullu greitt á 40 árum eftir að endurgreiðslur hófust af viðkomandi heildarskuld vegna þeirra lána, eru eftirstöðvar lánsins óafturkræfar nema til komi vanskil eða vantaling tekna.

25. gr.

Endurgreiðslur eftir fyrri og gildandi lögum.

Nú á lánþegi sem tekið hefur lán samkvæmt þessari reglugerð jafnframt að inna af hendi greiðslur skv. eldri lögum og reglugerðum og skal hann þá endurgreiða fyrst það lán, sem tekið var skv. þessari reglugerð. Frestast þá endurgreiðslur af eldri lánum þar til nýja lánið er að fullu greitt. Um endurgreiðslur af lánum sem veitt hafa verið skv. fyrri lögum og reglugerðum fer skv. ákvæðum skuldabréfa svo langt sem þau ná en að öðru leyti er heimilt að beita ákvæðum þessarar reglugerðar, og reglum sem settar verða samkvæmt henni t.d. um undanþágur.

26. gr.

Undanþága vegna breytinga á högum.

Nú gefur útsvarsstofn vegna tekna á fyrra ári ekki rétta mynd af fjárhag lánþega á endurgreiðsluári, vegna skyndilegra og verulegra breytinga sem hafa orðið á högum hans milli ára, t.d. ef hann veikist alvarlega eða verður fyrir slysi er skerðir til muna ráðstöfunarfé hans og möguleika til að afla tekna. Ef lánþegi gerir skriflega grein fyrir þessum breyttu högum sínum og styður hana tilskildum gögnum, er sjóðstjórn heimilt að veita undanþágu frá árlegum endurgreiðslum skv. 21. og 22. gr., ýmist til lækkunar eða niðurfellingar á greiðslum, eftir atvikum.

27. gr.

Undanþága vegna varanlegra fjárhagsörðugleika.

Námsmaður sem hefur haft svo lágar tekjur á fyrra ári að honum reiknast ekki viðbótargreiðsla skv. 22. gr., og fjárhagur hans hefur ekki batnað á endurgreiðsluárinu, getur sótt um undanþágu frá fastri árgreiðslu skv. 21. gr., ef nám, atvinnuleysi, veikindi, þungun, umönnun barna eða aðrar sambærilegar ástæður valda þessum örðugleikum hjá lánþega eða fjölskyldu hans. Skal hann þá leggja fyrir sjóðstjórn upplýsingar um eignir sínar, lífeyri og annað það sem stjórnin telur máli skipta. Stjórninni er þá heimilt að veita undanþágu að hluta eða öllu leyti eftir atvikum. Sjóðstjórn setur nánari almennar reglur um framkvæmd þessa heimildarákvæðis.

28. gr.

Örari endurgreiðslur.

Lánþega er heimilt að endurgreiða lán örar en fyrir er mælt í 21. og 22. gr. og reiknast þá raungildi umframgreiðslunnar í samræmi við lánsjaravísitölu þegar greiðslan fer fram.

29. gr.

Dánarbú.

Afborganir sem falla í gjalddaga eftir að lánþegi andast falla sjálfkrafa niður. Hugsanlegar kröfur sjóðsins í dánarbú geta því eingöngu snúist um áður gjaldfallnar afborganir og vexti.

30. gr.

Aðfararhæfi vegna vanskila.

Endurgreiðslur af námslánum eru aðfararhæfar án undangengins dóms eða sáttar ef um vanskil er að ræða. Sama gildir um eftirstöðvar sem felldar eru í gjalddaga vegna vanskila.

31. gr.

Áætlaður útsvarstofn.

Sé lánþega áætlaður útsvarstofn skal miða árlegar endurgreiðslur við hann. Komi í ljós innan þeirra tímamarka er getur í lögum nr. 75/1981 að útsvarstofn hafi verið of hátt áætlaður eða oftalinn og lánþegi því innt af hendi of háa greiðslu skal honum endurgreitt það sem ofgreitt er með þeim vöxtum sem á hverjum tíma eru reiknaðir af venjulegum sparisjóðsinnstæðum.

32. gr.

Lánþegi skattskyldur erlendis.

Sé lánþegi á endurgreiðslutímanum ekki skattskyldur á Íslandi af öllum tekjum sínum og eignum skal honum gefinn kostur á að telja fram tekjur sínar til Lánsjóðs íslenskra námsmanna og styðja það framtal viðeigandi gögnum um skattamál sín erlendis. Er þá endurgreiðslum hagað í samræmi við það. Geri hann þetta ekki eða telja verði framtal hans ósennilegt og ekki nægilega staðfest, skal áætla honum ríflegan útsvarstofn til útreiknings á árlegri viðbótargreiðslu.

33. gr.

Vanskil.

Verði veruleg vanskil á endurgreiðslu námslána er sjóðstjórn heimilt að fella allt lánið í gjalddaga. Sama gildir ef tekjur hafa verið vantaldar til skatts og viðbótargreiðsla skv. 22. gr. orðið lægri af þeim sökum en vera bar. Hækkun á viðbótargreiðslu vegna leiðréttingar á framtali er gjaldkræf þegar í stað ásamt hæstu lögleyfðu dráttarvöxtum frá réttum gjalddaga.

34. gr.

Ofgreidd lán.

Nú fær lánþegi ofgreitt lán skv. reglum sjóðsins vegna rangra upplýsinga eða af öðrum ástæðum og er þá sjóðsstjórn heimilt að innheimta ofgreidda upphæð með venjulegum vöxtum banka eða sparisjóðs frá þeim degi sem greiðslan fór fram.

V. KAFLI

Ýmis ákvæði.

35. gr.

Upplýsingaskylda sjóðsins.

Almennar upplýsingar, sem tengjast ekki einstökum lánþegum eða umsækjendum, eru öllum opnar eftir því sem tók eru á að afla þeirra hverju sinni. Einnig er framkvæmdastjóra sjóðsins heimilt að veita upplýsingar um nöfn og heimili umsækjenda og lánþega á hverjum tíma, skráða námsgrein þeirra og skóla. Aðrar upplýsingar sem sjóðurinn býr yfir teljast einstaklingsbundnar og eru meðhöndlaðar sem trúnaðarmál sem eru eingöngu aðgengileg starfsfólki sjóðsins og stjórn, svo og námsmanni sjálfum og umboðsmanni hans, að því er hann sjálfan varðar. Skal stjórn og starfsfólki á hverjum tíma kynnt hvað í þessu felst. Námsmaður fellst með umsókn sinni á ofangreinda meðferð upplýsinga er hann varða.

36. gr.

Upplýsingaskylda annarra stofnana.

Innlendum námsstofnunarinnar þar sem lánshæft nám er stundað er skylt að láta Lánasjóði í té nauðsynlega aðstoð við framkvæmd þessarar reglugerðar, þar á meðal upplýsingar um námsframvindu umsækjenda. Skattstjórn er skylt að láta Lánasjóði í té upplýsingar sem nauðsynlegar eru við framkvæmd laga um námslán.

37. gr.

Ársreikningar.

Ársreikningar sjóðsins skulu samþykktir af sjóðstjórn og endurskoðaðir af Ríkisendurskoðun. Þeir skulu birtir í Stjórnartíðindum.

38. gr.

Félagsgjöld SÍNE OG BÍSN.

Óski námsmenn erlendis eftir því, skal Lánasjóðurinn draga félagsgjald til Samtaka íslenskra námsmanna erlendis (SÍNE) af útborguðu láni til þeirra. Á sama hátt skal sjóðurinn innheimta félagsgjald til Bandalags íslenskra sérskólanema (BÍSN) af lánum til sérskólanema á Íslandi, óski námsmenn eftir því.

39. gr.

Gildistaka.

Reglugerð þessi er sett skv. 16. gr. laga nr. 21/1992, um Lánasjóð íslenskra námsmanna, og öðlast þegar gildi. Jafnframt fellur úr gildi reglugerð nr. 578/1982 með áorðnum breytingum.

Menntamálaráðuneytið, 21. maí 1993.

Ólafur G. Einarsson.

Guðrúnur Sigurðardóttir.